De fortryllede Fingre

≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈

En stille, månelys midsommeraften sad der en lille pige på en sten ved en skovslette nær ved ruinerne af det nedbrudte ”Volmerslot”[1] og stirrede ned i den spejlklare vandflade, der dannedes af en forbiløbende bæk. Langt borte i skoven hørtes der larm af musik, dans og rullende vogne. Den unge pige syntes ikke ældre end tolv til tretten år. Hun bar en stålgrå bluse med et rødt bælte om livet; hendes lille stråhat lå med de nydelige handsker i græsset. Hendes bøjede stilling røbede en skikkelse, lige så smidig som slank, og det lange sorte hår, som rullede ned over hendes nødbrune nakke, glinsede som ravnefjer i månestrålerne. Hendes ansigt, som spejlede sig i vandet, var brunt ligesom nakken, med en frisk, næsten sydlig varm farve. Øjnene var fyrige og sorte, øjenbrynene stærkt fremtrædende; men panden hang for langt frem til at være smuk, og den lidt vel brede, noget flade barnenæse, så vel som de alt for fyldige læber, gav hende et udseende, der ikke var uligt mulatindernes, især når hun, som nu, var bedrøvet.

”Hu, hvor jeg er grim!” — udbrød hun, og tårerne trillede hende ned over de brune kinder — ”ja, de har ret! Jeg er en skifting[2], ret et lille uhyre af grimhed. — Bort, bort i den vide verden! O, hvi kan jeg ikke løbe til Afrika, som jeg truede dem med, til de sorte negerinder! Der vil dog ingen spotte mig for min platnæse[3] — og der er jeg dog skærere[4] i huden end alle de andre. — Ak, hvi er alle gudmoders dejlige eventyr dog kun opdigtelser!” — vedblev hun — ”hvi er der ingen alfer og feer til, som kan skabe mig om, eller

---

[1] Formentlig Gurre

[2] Et ifølge *folketroen barn, som af overnaturlige væsener (især: underjordiske) er lagt i vuggen i st. f. et udøbt barn (og som antages at blive skrantende, vanskabt, uden normale aandsevner, umedgørligt olgn. og at have en glubende appetit uden dog at trives)…*, jf. ODS

[3] ɔ: Flad næse

[4] ɔ: Lysere

give mig magt dertil selv! — Var mit ansigt kun et øjeblik som voks eller ler, og havde jeg blot lidt færdighed i de tre fingre, skulle jeg snart få panden og læberne tilbage og den stygge flade næse frem — og det skulle gå mig som ugleungen, der blev til en dejlig prinsesse!" — —

"Ja så! En lille kunstnerinde — en billedhuggerinde i ånden! — skal vi se" — afbrød hende pludselig en mild, kvindelig stemme, og en gammel, krumbøjet kone stod for hende med en græsgrøn silkekåbe over skuldrene og en stor sort kysehat over ansigtet — hun bar et bundt johannesurter[1] under den ene arm og støttede sig til en krykkestav med den anden. Den lille nøddebrune pige i blusen sprang med forbavselse op fra stenen og gjorde mine til at flygte; men den gamle greb hende venligt ved hånden. "Bliver du bange for mig? Thora Lind! — kender du ikke din gudmoder fra Skovsletten?". Med disse ord løftede den gamle sit nedbøjede hoved og lod månen belyse hendes fine, rynkede ansigt med det godmodige udtryk og det skælmske smil, som Thora så godt kendte, tilligemed de store grønne briller, hvorigennem et par smukke brune øjne spillede.

"Gudmoder! Gode Fru Sommerkjær! Er det dig!" — udbrød Thora glad — "er det i denne skov, du bor? Ja, nu husker jeg det — her var det, jeg skulle [have] besøgt dig i fjor St. Hans aften, når vi kørte til kilden — så ville du fortælle mig så mange dejlige, nye eventyr; men så fik jeg skarlagensfeber og måtte blive hjemme. — Siden har jeg så tit tænkt på dig og længtes efter de nye eventyr; men nu er min fætter kommet til os; han siger, ligesom fader og moder og de alle sammen, at jeg er så grumme grim og ser ud som en negerpige, og når jeg fortæller eventyret, du har lært mig, om ugleungen, der blev til den dejligste prinsesse — så ler de mig ud og siger, at jeg er lige så tåbelig, som jeg ser ud til, når jeg kan tro på børneeventyr endnu i mit trettende år." —

"Nu, nu, lille Thora! — lad dem kun le! Den ler dog bedst, som ler sidst. I aften er du da kommen med til kilden, kan jeg vide; men hvordan har du fundet vej gennem skoven?".

"Ak, det ved jeg ikke. — Fætter Jørgen drillede mig igen med min næse, ligesom jeg var allergladest og ville danse med ham ved kilden. De lo alle sammen af hans løjer. Så blev jeg vred og bedrøvet og rendte bort fra dem alle og ville gerne løbe hen, hvor alle folk har flade næser, som jeg, og er meget mørkere i huden — og så blev jeg træt og faldt i tanker her på stenen.".

"Dine tanker blev jo ganske højrøstede, medens du spejlede dig, og du græd ret ynkeligt, lille Thora! Om jeg aldrig havde været din gudmoder,

---

[1] ɔ: St. Hansurter; Perikon; Hypericum perforatum

måtte jeg dog ud af busken og trøste dig, hvor travlt jeg så havde med de kostelige St. Hansurter. I stedet for at løbe til Afrika, var det dog nemmere, mente du, hvis der var alfer og feer til og du kunne blive skabt om eller få magt til selv at sætte facon på dit lille ansigt". —

"Ak ja, gudmoder! Hvem der var så lykkelig! — men jeg ved jo nok, det er umuligt, og alle de dejlige eventyr, du har fortalt mig, er kun noget, man hitter på, for at more enfoldige børn" —

"Se, se! Er du nu bleven så grumme klog? lille Thora! I fjor troede du dog nok, du kunne lære at flyve, hvis du kun fik to fjer på skuldrene af den Fugl Phønix"[1].

"Ak ja — i fjor var jeg et tåbeligt barn. Dengang tænkte jeg ikke på, hvor grim og fæl jeg så ud, men syntes, intet var dejligere i verden, end at kunne flyve som en fugl over land og sø og grønne skove. Nu bryder jeg mig ikke engang om at danse, fordi jeg dog aldrig kan danse fra min flade næse, som fætter Jørgen siger, og mine negerindelæber dog altid løber foran næsen". —

"Din fætter Jørgen er jo ret slem ved dig, og du kan vel slet ikke lide ham?" —

"Jo dog, gudmoder! — jeg kan inderlig godt lide ham, når han kun ikke ville drille mig med min næse. Han er kun et par år ældre end jeg, og har krøllede gule hår og dejlige blå øjne — og hans næse er rigtignok prægtig — og hans mund og hans hage med — og han tegner så nydeligt både heste og mennesker og huse — og han ved alt, hvad der er sket i verden, og meget mere — og fortæller så morsomt. Han bliver så glad, når jeg fortæller ham dine eventyr — men så ler han mig dog ud, når jeg tror, det er sandt — og når jeg bliver vred, tegner han mig af og viser mig, hvor grim jeg er. Han er ellers grumme god og tror på Vorherre og englene ligesom jeg, men vil aldrig tro, der er nogen mere til, som kan gøre mirakler. Jo, gudmoder, lide ham kan jeg nok — der er ingen, jeg kunne holde mere af i verden; men han kan vist aldrig lide mig rigtigt, fordi jeg er så grim. — Det er dog jammerskade[2], gudmoder! at alle dine dejlige eventyr er opdigtelser — og en ugleunge dog aldrig kan blive til en dejlig prinsesse".

"Men om der nu dog var lidt mere i mine eventyr, end du tror, lille Thora!" — tog den gamle med hemmelighedsfuld mine ordet — "hvis jeg nu her i min ensomhed havde opdaget en kunst, som de lærde nu om stunder lader hånt om, fordi de ikke kan forklare den på deres måde — hvis jeg nu

---

[1] Sagnet om Fugl Phønix fortæller i den antikke mytologi, at fuglen brænder i sin rede, hvorefter en ny opstår af asken. Sagnet fortæller ligeledes, at fuglens sang havde helbredende kraft. Sorø Akademi tog symbolet til sig i forbindelse med branden i 1813, hvor et nyt akademi opstod af asken nogle år senere

[2] ɔ: Stor, beklagelig skade

havde en god ven blandt de store, mægtige ånder, som Vorherre sender til de fromme, og som usynlig kom til mig og gav mig magt over menneskenes lemmer, så jeg kunne omdanne de naturlige skikkelser og give andre samme evne i hænder eller fingre — og når jeg således, uden at være nogen alf eller fe eller ond heks, kunne opfylde dit ønske og give dig magt til selv at danne dit ansigt om efter din egen eller andres smag" — —

"Ak, kæreste gudmoder! nu er det jo atter et eventyr, du fører mig ind i: Det er jo noget, der aldrig virkelig kan ske i verden".

"Hvad der kan ske i verden, ved ingen, mit barn, uden Han, der har skabt den" — vedblev den gamle — "Hans kræfter er uendelige, og vi mennesker kender næppe én af dem blandt de mange, mange tusinde. Alt, hvad der kan ske ved de guddommelige kræfter, er naturligt, og alt naturligt er guddommeligt; men der er flere naturer end der er stjerner på himmelen, og hvad der her kan ske efter en højere naturs orden, kan ingen vide eller forudse eller forstå, undtagen den, det bliver givet af Kræfternes Herre". Hun sagde dette ligesom for sig selv med et halvt drømmende blik. — "Dog det forstår du ikke, barn!" — tilføjede hun og klappede den forbavsede Thora på kinden — "men du ved jo, Vorherre er almægtig og kan alt, hvad han vil — og vil han give dig eller mig magt til at skabe os selv om, må vi jo også kunne gøre det. Følg med mig, lille Thora! og du skal se, det er intet umuligt eventyr, jeg taler om".

Thora så forundret på den milde, gamle kone og fulgte hende tavs. Snart stod de ved hendes bolig. Det var et lille, nydeligt hus, der var helt omsnoet af humleranker. Døren stod på klem, og der sad en snehvid kat på tærskelen og snurrede velbehageligt. En lille blomsterhave omgav huset. Det var netop rosernes og liljernes fælles blomstertid, og i store grupper stod disse prægtige blomster nu, halvt lukkede og ligesom drømmende, i månelyset. Thora følte sig så hyggeligt, men dog hemmelighedsfuldt til mode, som det var et vidunderligt feslot, hun skulle betræde. — Det var dog kun et lille, simpelt værelse, hun med sin gudmoder nu trådte ind i; men de hvide vægge var behængt med blomster og grønne urter; et grønt gardin skjulte en alkove; i stuen stod der et bord midt på gulvet med en højrygget lænestol for; — på bordet lå der en stor bog opslået med røde bogstaver og med mange billeder af cirkler og underlige tegn; over en af de store kredse, med mange vinkler og andre tegn, stod der: "Kong Salomons Seglbillede"[1].

---

[1] Kong Salomons Segl kendes som Davidsstjernen eller den sekstakkede stjerne. Ifølge teosofferne er trekanten symbolet på den åndelige udviklingsvej og pyramiden den, som skal bestiges. Israelitten Salomon beherskede ved symbolet og en række besværgelser, ondskaben; senere anså man seglet for at kunne fremmane ånder

”Sæt dig ned, mit barn!” — sagde gudmoderen og bladede i den store bog, medens hun af og til syntes at læse med stor opmærksomhed. Derpå fremtog hun et fladt messingbækken med sand og ridsede deri en figur, der så ud som to forneden sammenhængende kvadrater, hvis mellemste sidelinier kun var halvt udførte og adskilte med et lille mellemrum, samt overskårne af en horisontal linie, der på begge ender dannede en ret vinkel.

”Er det dit alvor, mit barn, at du vil have den magt, du før ønskede dig” — sagde hun med stille alvor — ”og vil du selv kunne omdanne dit ansigt — så udstræk dine tre forreste fingre på din højre hånd og læg dem således midt i dette tegn, at du ikke derved berører nogen linie! Fremsig så tre gange navnet Hagith[1], og ønsk af al magt, hvad du tænker på! — og, hvis det kan ske uden synd og fordærvelse, vil du få den evne, du ønskede dig — — men du må ikke tale om det til noget menneske!”.

Thora havde lagt nøje mærke til hvert ord. I den højeste spænding berørte hun de åbne steder i tegnet på den foreskrevne måde og fremsagde med bævende stemme det hemmelighedsfulde ord tre gange, medens hun inderligt ønskede magt til at skabe sit ansigt om. Da navnet Hagith tredie gang var udsagt, så hun i værelset en lysning, som øjeblikkelig forsvandt uden nogen lyd, og hun følte et stærkt, men ingenlunde smerteligt ryk i de tre udstrakte fingre. Hun tog dem hastigt ud af tegnet, som om hun havde brændt sig, og trådte noget forskrækket tilbage. ”Hvad var det? gudmoder!” — spurgte hun og fattede sig —”lynede det? Og slog det ned i mine fingre?”.

”Det var den mægtige Hagith, som gav dig hvad du ønskede” — sagde gudmoderen. — ”Ti nu stille med hvad der er hændt dig og skynd dig tilbage til dine forældre! De leder allerede med stor angst efter dig i skoven. — Først i morgen kan du prøve, om jeg har gækket dig eller ej — men så må du stå tidligt op eller give tid til solen går ned — for kun når solen står op eller går ned, kan denne kraft benyttes”.

Thora så, forbavset og forskende, på sin venlige gudmoder, om hvis fine mund der spillede et smil, som hun ikke vidste, hvorledes hun skulle forklare sig. ”Det er dog vist kun spøg alt sammen” — sagde hun nedslået og fór uvilkårligt med de tre fingre til næsen; men den var lige så flad som hidtil og lod sig ikke rokke frem — ”det går mig sagtens, som da jeg var ganske lille og de store fik mig til at løbe hele dage med salt i hånden efter fuglene, for at strø salt på deres haler og gøre dem til mine fanger”.

”Deri gjorde store, forstandige mennesker dig uret, lille Thora!” — svarede gudmoderen — ”de svækkede din barnlige tillid til de erfarnes ord

---

[1] ♀: Planeten Venus, jf. bl.a. Det gamle Testamente, 2. Samuels Bog, 3,4.

og betænkte ikke, at du handlede lige så klogt som de, når de følger forskrifter, som de ikke forstår — og det gør jo næsten enhver, der blot vil tænde en svovlstikke eller lægge et sædekorn i jorden. Men skynd dig nu til dine forældre! Jeg skal følge dig til dem ad en genvej!". Med disse ord tog den venlige gudmoder hende ved hånden og løb så let bort med hende, som om hun fløj. Det var hende virkelig, som hun svævede over skovsletten ved sin gudmoders hånd, næsten uden at berøre et græsstrå, og det varede ikke mange øjeblikke før hun stod hos sin familie, som længe havde savnet hende og nu ville køre hjem fra kildeforlystelserne. Så snart Thora stod ved vognen, var gudmoderen forsvundet i de grønne buske. Både forældre, søskende og fætter Jørgen overvældede Thora med spørgsmål om, hvor hun havde været, og der vankede en del skænd; men hun svarede kun, med lunefuld, skalkagtig mine, at hun havde været på vej til Afrika, som de jo nok vidste, og at hun ganske sikkert løb eller fløj helt derhen en anden dag, når [כ: hvis] de længere ville drille hende med hendes næse. At hun havde været hos sin gudmoder fortav hun, så vel som hvad der var sket med hendes fingre; men at hun nu kunne løbe på en måde, der næsten kunne kaldes at flyve, påstod hun med ivrighed; og hendes gang var så let og smidig, at fætteren næsten var så høflig at indrømme hende det.

Det første, Thora foretog sig, da hun næste morgen vågnede, var at gribe til sin næse og rykke i den af alle kræfter med de tre fortryllede fingre; men den forandrede ikke sin skikkelse. Så har jeg dog kun drømt det alt sammen" — sukkede hun — "jeg må vel have sovet ude ved skovbækken og har slet ikke været hos gudmoder." — Det var imidlertid langt efter solens opgang, og hun erindrede nu, at det kun var når solen stod op eller gik ned den hemmelighedsfulde evne var virksom. Hun gik nu som i drømme den hele dag og gav nøje agt på solens gang, for ikke at forsømme den vigtige solnedgangstime.

Silde på eftermiddagen tog hun et lille spejl, et såkaldt "søndagsøje", med sig og løb ud til slotsruinen. Hendes fader ejede en parcel fra det udstykkede gods, hvortil det nedbrudte slot hørte. Her stillede hun sig i et halvt nedbrudt vindue, der vendte mod vest og hvorfra hun kunne se solens nedgang i havet. I det øjeblik, den nederste solrand syntes at spille på den fjerne havflade, holdt hun det lille spejl for sit ansigt og begyndte med største ivrighed at klemme sin næse frem og sin pande og sine læber tilbage. Det kom hende for, at ansigtet virkelig forandrede sig og næsten blev hende ukendeligt — men det syntes hende tusinde gange grimmere end tilforn. Hun udstødte et skrig og tumlede svimmel ned af vinduesruinen. Faldet var

dybt. Hun greb uvilkårligt for sig, men blev slemt forslået både på albuerne og i ansigtet. Spejlet havde hun tabt — det lå dybt nede mellem ruinerne og var slået i tusinde stykker. Med hænderne forslåede og, som hun troede, med et græsselig forvandlet ansigt, løb hun hjem og styrtede ind til sine forældre, der med største forskrækkelse så hvorledes hendes ansigt var forslået og næsten ukendeligt. Hun kastede selv et ængsteligt blik i et spejl og sank afmægtig til gulvet. Hun blev bragt til sengs og forbundet, men da hun kom til sig selv, var hun i en febrilsk tilstand. Alt, hvad hun sagde om trylleri og forvandling, klang som forvirrede fantasier. Efter nogle ugers sygeleje stod hun vel helbredet op, men hendes ansigt var ikke længere det samme. Alt, hvad man havde dadlet ved det tilforn, var forsvundet. Panden hang ikke længere ud, men havde derimod fået en skævhed, der klædte hende værre. Næsen var ikke flad, men var blevet tyk og kluntet i enden. Uagtet hun ingen tænder havde mistet, var den før noget vel fremstående mund nu faldet ind, som på en gammel tandløs kone.

”Du min Gud! hvilket uglebillede hun dog er blevet ved det fald!” — sagde faderen, og hele familien var af samme mening. Fætter Jørgen så det dog ikke; han var rejst bort om morgenen samme dag, Thora om aftenen var faldet ned blandt slotsruinerne. Thora selv så sit forandrede ansigt med gru, men trøstede sig hemmelig med, at hun kunne forme det om hver morgen og aften. Hun gjorde nu et formeligt studium af denne ydre selvforbedring. Hun gik ikke længere til slotsruinen og udsatte sig for at falde ned; men hun lukkede sig inde i sit værelse på de timer, hvori solen efter almanakken skulle stå op eller gå ned, og i disse timer modellerede hun formelig på sit ansigt så godt, som hun kunne, og som hendes smag eller lune indgav hende det. Hun var selv overbevist om, at en sådan modellering virkelig fandt sted, og at det ingenlunde var en fantasi, som hun havde medbragt fra sin sygdom. Hun fordrejede uvilkårligt sit ansigt og gjorde slemme grimasser under arbejdet, og undertiden troede hun da, at disse fordrejede miner var hendes tryllefingres værk. Men udtrykket var det ikke så meget som formerne selv, hun ville forandre; men hvorledes hun så tænkte sig dem og syntes at omforme dem, tiltog hun hver dag i grimhed. Man troede virkelig at bemærke påfaldende forandringer i hendes ansigt fra den ene dag til den anden, men aldrig nogen forandring til det bedre, og hun hørte så mange kritikker over sit ansigt, at hun til sidst blev fortvivlet over sin hemmelige kunst og ønskede kun at kunne give sig sit oprindelige ansigt tilbage. Også det forsøgte hun; men det ville aldrig lykkes. Ethvert nyt forsøg gjorde hende kun grimmere.

Det var netop i det år, Thorvaldsens tilbagekomst til fædrelandet[1] havde vakt almindelig opsigt og interesse over hele landet. Rygtet om den triumf, hvormed en billedhugger var blevet hædret som en sejrherre eller konge, havde tillige med kunstneren sat hans kunst i høj anseelse, og de, der aldrig før havde haft øje for skønheden og højheden i billedverdenen, begyndte at få øjnene op for dens rigdom. Også til proprietær Linds parcel var der kommet kobberstik af Thorvaldsens værker og enkelte gibsafstøbninger. Pludselig fik Thora en ide, som hun vel ikke åbenbarede nogen, men hun ytrede den heftigste lyst til at se Thorvaldsen og hans værksted og bad sin fader hver dag om at tage hende med på hans nært forestående rejse til hovedstaden. Siden hendes sygdom havde såvel hendes dagligt grimmere udseende, som hendes besynderlig spændte væsen mishaget hele familien. Undertiden undslap der hende ytringer om evner og himmelske gaver, som måtte kunne gøre underværker endnu i verden, når man kun ikke var blind for dem. Man havde mærket, at hun altid morgen og aften lukkede sig inde; og — ved at kigge gennem nøglehullet, havde stuepigen opdaget, at når Thora således troede sig ubemærket, var hun kun sysselsat med at spejle sig og med at glatte og stryge sit ansigt. De anså alle den stakkels grimme Thora for halv vanvittig af forfængelighed og lyst til at være smuk. For mulig at give hendes tanker en anden retning — og for måske at rådføre sig med en læge eller psykolog angående hendes sindstilstand — føjede faderen hende i hendes idelig[2] gentagne ønske og tog hende med til København i julen.

Det eneste, hun interesserede sig for i den store by, var Thorvaldsen og hans værksted, og faderen gik ofte derhen med hende. For at ikke hendes påfaldende grimhed skulle gøre opsigt på gaden, måtte hun bestandig gå med et tæt slør. Således viste hun sig også i Thorvaldsens værksted. Hendes lette, smidige skikkelse og hendes smukke, livlige stemme, ligesom også mangen bemærkning, der vel ikke røbede nogen dannet smag, men snarere et bizart lune, tildrog sig kunstnerens opmærksomhed, og han fandt ofte morskab i at tale med hende. Han syntes at antage, at hendes ansigt måtte være lige så skønt som hendes øvrige skikkelse, og opfordrede hende ofte til at lægge hat og slør fra sig; men derfor vægrede hun sig altid bestemt og gerne med en eller anden ytring, som endnu mere spændte nysgerrigheden.

Hun var allergladest, når hun traf kunstneren i færd med at modellere i leret, og hun betragtede da hans fremgangs måde med den mest spændte

---

[1] Den danske billedhugger Bertel Thorvaldsen (1770-1844) vendte tilbage til Danmark 17.9.1838 efter at have været i Rom i 40 år. Han fik en kongelig modtagelse i København; flere prominente danskere deltog, bl.a. maleren C. W. Eckersberg (1783-1853), der skildrede begivenheden, jf. Thorvaldsens Museum

[2] ɔ: Bestandig

opmærksomhed, ligesom hun ville aflure ham kunsten. Undertiden tog hun selv en klump ler og ville danne et ansigt deraf, men det blev altid et skrækkeligt vrængebillede. Kunstneren smilte kun, når han så det, men var for godmodig til at le højt eller dadle det. Faderen havde betroet ham, at hun desværre nok var noget forvirret i hovedet efter en sygdom, og at det kun var for at skjule sin grimhed, at hun bar slør, men at hun på den sidste tid alene sværmede for sin store landsmand og hans kunst.

Det var et kuriøst[1] barn — mente Thorvaldsen — og var hun virkelig lidt forvirret i hovedet, klædte det hende dog meget morsomt.

En eftermiddag, da hendes fader var ude, løb hun ene hen på Charlottenborg og traf Thorvaldsen alene ved sit arbejde. Da hun havde set noget på ham, bemærkede hun, at det vistnok måtte være herligt og en stor kunst, således at kunne danne skønne billeder af ler; men langt herligere og en meget større kunst ville det dog være, når man kunne danne levende mennesker.

Kunstneren lo ad dette indfald, der syntes ham at røbe en snurrig naivitet for en pige af den alder. Hun gik nu i sit fjortende år.

Hun forklarede ham omstændeligt sin mening, og at hun dog ikke mente hele nye mennesker, men kun enkelte stykker af dem, og at, når man havde lært kunsten rigtig af Vor Herre selv eller en af hans mægtige ånder, måtte man også kunne omdanne hvad der var hæsligt hos et menneske, enten det nu var en arm eller et ben eller et helt ansigt.

En sådan menneskerestauration var vel også en kunst — indrømmede mesteren med godmodigt lune — hvorvel ikke kunne sætte den så overvættes højt. — For en del slog det ind i skrædderkunsten, mente han, siden dog klæder skaber folk, og for en del hørte det til tandlægernes og hårskærernes, kammertjenernes og pyntekonernes professioner.

”Du forstår mig slet ikke!” — sagde Thora ivrig — ”jeg mener virkelig hvad du kalder at modellere, og at man måtte kunne klemme et levende menneskeansigt på samme måde med sine tre fingre, som det lerhoved, du der står og piller med, og gøre det lige så smukt som man ville og forstod”.

”For at modellere i levende menneskekød, måtte man jo kunne hekse”, mente mesteren og rystede på hovedet, idet han nu dog troede at mærke den forvirring i barnets hoved, faderen havde omtalt.

”Tingen er slet ikke så urimelig!” — forsikrede Thora. — ”Når solen ret nu går ned, som vi jo kan se her fra vinduet, så skal jeg vise dig det! Jeg har modelleret selv så meget på mit eget ansigt, at det er blevet ganske

---

[1] ɔ: Aparte

forskrækkeligt; men grimt var det da i forvejen, og meget værre kunne det ikke blive. — Kunne du kun lære mig at modellere smukt, skulle jeg snart blive smukkere, end din Venus der".

"Hun er rigtig nok gal, stakkel!" — tænkte Thorvaldsen, og ville føje sig efter hendes fantasi. "Den kunst må du endelig lære mig!" — sagde han — "jeg mener just ikke at gøre ansigter stygge, men at restaurere dem eller modellere dem om. — Det kunne være en meget belejlig kunst i vore tider. — Men er du da virkelig så styg? — Lad mig se, hvorledes du har skilt dig ved dit ansigt, da du sidst modellerede det!".

"Se!" — sagde hun og rev sløret af; og kunstneren trådte forbavset tilbage ved synet af det bizarre nøddeknækkeransigt, hun viste ham, medens hendes store sorte øjne stod fulde af tårer og var overordentlig skønne.

"Dersom der blot var harmoni mellem pande, næse, mund og hage, og hele ansigtet svarede til øjnene, ville du være en skønhed" — bemærkede han — "men, du har ret! Den, der har modelleret dit ansigt, har virkelig gjort betydelige misgreb og har hverken haft antikken eller naturen for øje". — Han måtte selv le over sin bemærkning og den øjeblikkelige forglemmelse af, at det var et levende menneskeansigt, han talte om. Han klappede hende venligt på kinden og lovede, at han nok skulle lære hende at modellere sit ansigt om igen med tiden, når hun først fik lidt mere greb på at behandle hoveder i leret.

"Det lærer jeg aldrig!" — sagde Thora utålmodig. — "Alt, hvad jeg vil lave, bliver til grimme uglebilleder. — Men se! nu går solen jo ned — tag du nu mine fingre mellem dine og sæt skik på mit ansigt i en hast! Mine fingre kan kun gøre det; men der må en hånd til at bruge dem, som forstår det".

"Hun er dog komplet gal!" — tænkte Thorvaldsen, og havde ondt med at holde sin latter tilbage. "Nu vel!" — sagde han venlig — "sæt dig her op, barn! og lån mig din lille hånd! Det kan dog sagtens være en prøve værd. Jeg ville [have] forsvoret, jeg nogensinde skulle modellere på et levende hoved; men man skal lære så længe man lever —"

Som en fugl svang Thora sig op på en ledig bystepiedestal og rakte kunstneren sin højre hånd, med de tre forreste fingre udstrakte. I overgivent lune greb han hendes hånd og overfór hendes ansigt med hendes fingre. Af uvilkårlig kunstdrift trykkede han på de steder, der ragede for langt frem og ligesom fremdrog, hvad der var for sammentrykt; han glattede på den skæve pande — han modellerede til sidst formelig på næsen, munden og hagen, og brugte barnets fingre som han ellers brugte sin modellerstok, medens han lo af fuldt hjerte over denne leg.

Pludselig standsede han og studsede: ”Enten må jeg have set fejl før, eller du er en lille heks!” — udbrød han. — ”Du har jo et meget vakkert ansigt. Hvad har du at udsætte derpå? — Se selv!” — Han rakte hende et lille spejl.

”Dejligt, dejligt!” — udbrød hun jublende og sprang ned af piedestalen. — ”Ser du nu, jeg havde ret! — nu behøver jeg ikke at gå med slør mere”. — Hun kastede sløret hen ad gulvet. — ”Og nu er jeg ti gange så køn som din Venus der”.

”På en måde kan du have ret!” — sagde kunstneren og lo; — ”dit ubændige[1] liv kan jeg umuligt give marmoret — og sådanne ildøjne ikke heller. Formerne i dit hoved kunne dog nok ellers trænge til at gennemgås lidt på ny”. —

”I morgen, når solen står op eller når den går ned, skal jeg gerne komme igen, hvis du vil gøre mere ved det. — På anden tid kan du ikke bruge mine fingre. — Men det behøves ikke” — tilføjede hun sjæleglad og hoppede for spejlet — ”nu er det smukt nok, og hvad det mangler, kan jeg nok selv gøre. Tak, tusind tak fordi du hjalp mig! — Nu skal fætter Jørgen dog se, at jeg næsten er lige så køn som han selv”. Derpå satte hun sin hat på og kastede sløret længere bort på gulvet med sin lette, dansende fod. ”Farvel, farvel! Jeg må hen til fader og vise ham mit nye ansigt”. Dermed var hun ude af døren.

”Hun er ligeså gal, som hun er nydelig” — tænkte Thorvaldsen — ”hun havde nær gjort mig gal med; — bildte hun mig ikke ind, hun var så grim, at det lille, vakre ansigt ved første øjekast virkelig så mig ud som et nøddeknækkerfjæs. Det er et farligt barn at tale med — hendes galskab smitter — var jeg ikke nær ved at tro, jeg virkelig havde modelleret hende!”.

Faderen blev højlig forbavset, da han så Thora igen; hendes nøddebrune ansigt strålede af glæde og var overmåde vakkert. De fordrejede former syntes ganske forsvundne; kun på øjnene og hagen kunne han genkende hende; men da hun, for at forklare ham sin forvandling, forsikrede, at det var sket ved Thorvaldsens hjælp, og at han blot havde modelleret på hende i nogle få minutter — rystede faderen på hovedet og sukkede dybt over den sindsforvirring, han nu troede at høre det klareste bevis for. ”Ti stille med den ravgale snak, barn!” — afbrød han hende — ”jeg må før have set dit ansigt med en falsk forestilling om, at du var og blev en grim ugleunge; nu ser jeg, der er intet at udsætte på dit ansigt — men du måtte dog langt hellere være styg, end gal. Pak nu ind [sammen]! Vi skal rejse i morgen tidlig”.

Thora var så glad over sit nye ansigt, at hun ikke lod faderens strenge ord gå sig nær; men hun spejlede sig hvert øjeblik, og kunne ikke tænke på

---

[1] ɔ: Utæmmelige; ustyrlige; ukuelige…, jf. ODS

andet, end på det indtryk, hendes nye ansigt ville gøre både på fætter Jørgen og alle andre. Næste aften var hun hjemme.

Alle fandt unægtelig, at hun nu var bleven besynderlig vakker, og forklarede det, som en følge af hendes muntre stemning efter københavnsrejsen og af hendes stærke vækst i den sidste tid, tillige med den hastige udvikling af hendes legemsformer, som syntes fremkaldt ved den lykkelig gennemgåede sygdom. Selv var hun overbevist om, at hun ved sin gudmoders kunst og ved sine fortryllede fingre, under den store kunstners vejledning, havde givet sig det vakre ansigt. Besøget hos gudmoderen havde hun dog aldrig talt om til nogen, og — for ikke at gælde for afsindig — talte hun nu heller ikke mere om, hvorledes hun i København var bleven ommodelleret. Fætter Jørgen havde hun ikke villet lade sig se for med sit grimme ansigt i København; men hun havde hørt hans stemme, når han besøgte hendes fader og spurgte efter hende; hun klædte sig da altid på, som hun foregav, medens hun kiggede gennem nøglehullet på den tillåsede dør, for kun at se ham. Nu ventede hun bestandig et besøg af ham på parcellen; men han kom ikke.

Forandringen i Thoras væsen og udseende fremkaldte uvilkårlig en større deltagelse og omhu for hende i familien. Der blev nu sørget for, ved en forstandig undervisning, at modarbejde hendes overdrevne hang til fantastiske forestillinger. Hendes ansigt fandt alle nu særdeles smukt, og nogle påstod endogså, at det påfaldende lignede den engel af Thorvaldsen, der bærer døbefonten i Frue Kirke[1]. Hendes forstand udviklede sig også snart betydelig. Hun fik undervisning i flere sprog og videnskaber, endog i matematik, der ansås for en god dæmper for den eksalterede fantasi. Hun blev virkelig også i et par år således udrevet af den barnlige eventyrverden, at alt overnaturligt forekom hende unaturligt og latterligt. Besøget hos gudmoderen betragtede hun nu, ligesom dets følger, som en drøm, og eventyret med den store kunstner på Charlottenborg anså hun for en levning af hendes feberfantasier. Den dybe følelse, der i hendes opvækst syntes at ligge i hendes øjne, tilbagetrængtes imidlertid mere og mere af et selvbehag og en overvurdering af hendes ydre fortrin, der truede med at tilintetgøre en natur og et væsen, hvis elskværdighed ellers ville have henrevet alle.

Tre år var forløbne. Fætter Jørgen havde ikke set Thora siden hint besøg hos hendes forældre i hans skoleferie, da han selv var seksten år gammel og næste efterår skulle være student. Han var allerede den gang blevet hendes

---

[1] Thorvaldsens døbefont i Vor Frue Kirke (København), forestiller en knælende engel, der bærer et dåbsfad. Den stod færdig i 1827 og står i endnu i kirkens kor

varmeste beundrer, uagtet han ofte for spøg havde drillet hende. Hans interesse for hende var siden i høj grad tiltaget, medens han ofte havde haft lejlighed til at læse hendes breve til en tante i København. Disse breve vidnede om en betydelig åndsudvikling, og der var ofte en artig hilsen deri til ham. Først efter at han havde fuldendt de almindelige forberedende akademiske studier ved Universitetet og havde studeret over et år ved Kunstakademiet, for at uddanne sit talent til kunsten, besøgte han i påsketiden sin onkel, proprietær Lind, på parcellen ved det gamle slot. Det var Thoras konfirmationsdag. Han var blevet forsinket på rejsen og kom først betimeligt nok til at se hende på kirkegulvet blandt de andre konfirmander, hvor hun med stor færdighed gjorde rede for sin kristendomskundskab og bekræftede sin dåbspagt. Han stod, forbavset af hendes skønhed, og vovede ikke at hilse hende, for ikke at forstyrre hendes højtidelige stemning; men han så dog på hendes blik, at hun havde bemærket ham. Hun svarede højt og med den klareste forstand på ethvert spørgsmål, men syntes kun lidet bevæget under den kirkelige handling. Hendes blik dvælede ofte på de tilstedeværende og sank undertiden ned på bindet af hendes salmebog, som var så blankt, at hun kunne spejle sig deri. Det gjorde hun også virkelig, og den mine, hvormed hun betragtede sit nydelige billede, syntes at udtrykke så lyksalig en følelse, at mange tog den for andagt. Fætter Jørgen så dog med det skarpeste blik — og det undgik ham ikke.

Ved den første samtale med Thora efter konfirmationshøjtideligheden blev han vel i høj grad henrevet såvel af hendes skønhed, som af hendes glimrende underholdningsgave; men den inderlighed i følelsen og det fantasirige liv i hendes øjne, hvorved hun allerede som et halvt barn havde gjort et uudsletteligt indtryk på ham, uagtet han så ofte voldte hende sorg ved sine små drillerier — den naivitet, der så ofte havde glædet ham, da hendes ansigt havde haft så megen lighed med mulatindernes — alt dette var nu forsvundet. Thora var en fin, dannet dame og havde aldeles tilegnet sig modesmagens tilsyneladende foragt for al følelse og fantasi. Hendes yndlingslæsning var i den sidste tid de skuespil og satiriske blade, hvori den hjerteløse spot og det al begejstring udslukkende vid udelukkende førte ordet. Selv besad hun et umiskendeligt talent til at sige skarpe og undertiden vittige bemærkninger, og herfor høstede hun sædvanligvis et bifald, der smigrede hendes forfængelighed og forviste al hjertelighed og alvor i hendes omgangskreds. At hun aldrig gik gennem en stue, uden at kaste et selvtilfreds blik i spejlet, undgik heller ikke fætterens opmærksomhed, og han tillod sig, i form af en kompliment, at prise spejlene og selv hendes

blanke salmebog lyksalige for de venlige blikke, de modtog af hans smukke kusine. Hendes lighed med Thorvaldsens dåbsengel kom også på tale, og fætter Jørgen tillod sig den bemærkning, at der i udtrykket om munden dog var en betydelig ulighed, ligesom det ikke blot var vingerne, men fornemmelig den dybe, alvorlige grundstemning både i former og udtryk der gav hint kunstværk sin højeste ideale betydning og hævede det til en virkelig engletype.

"Min strenge hr. fætter finder mig ikke sentimental og sværmerisk nok!" — udbrød Thora og lo; — "man skulle tro, han var tredive år ældre og hørte til den ømme, æstetiske tid, da man jo sværmede for Werthers Lidelser[1] og selv for Lafontaines romaner"[2].

Thora sang og spillede smukt. Hun høstede om eftermiddagen stor beundring for sit lunefulde foredrag af de moderneste parodier på følelsens poesi og nogle musikalske genrebilleder i nederlandsk stil af det forrige århundredes drikkestueliv. Kontrasten mellem disse løjer og konfirmationsdagens alvorlige betydning kunne fætter Jørgen ikke undlade at bemærke — og måtte derfor finde sig i, på en vittig replik af Thora om smægtende og snerpede unge herrer, at blive genstand for almindelig latter.

Kun et øjeblik hen ad aften havde fætter Jørgen lejlighed til at tale uden vidner med sin smukke kusine. Hans hest stod sadlet for døren. Han greb hendes hånd med smertelig heftighed og hviskede: "Farvel, Thora! Vi ses måske aldrig mere. Den gang jeg drillede dig med din negerindenæse, fandt jeg dig dog dejlig i grunden. Det billede, jeg i den ferie tegnede af dig og som jeg lod dig beholde, tog jeg en kopi af, som jeg — underligt nok — altid har båret ved mit bryst; tilgiv mig den sentimentale grille!" — Han tog det frem og viste hende det. — "Husker du den sommeraften, du halv vred og halv spøgende truede os med at løbe til Afrika og påstod, du kunne flyve, da du kom tilbage fra skoven?".

"Ak ja!" — udbrød hun, pludselig alvorlig — "det var den aften, du var så ond imod mig og drillede mig med min grimhed".

"Den samme aften fuldførte jeg dette billede, for aldrig at glemme dig".

"Det var den aften, jeg drømte om min gudmoder og hendes eventyr" — vedblev Thora, ligesom adspredt og halv vemodig —

"Lever hun endnu!" — spurgte fætteren.

---

[1] Her hentydes til en roman fra 1774 af den tyske forfatter Johann Wolfgang Goethe (1749-1832), *Die Leiden des jungen Werthers*, der straks gjorde forfatteren berømt

[2] August Heinrich Julius La Fontaine (1758-1831), nok mest kendt for sine fabler

”Jeg så hende i kirken i dag; men ellers ser jeg hende aldrig; hun skal høre til de hellige her på egnen og gælder blandt den enfoldige almue for en slags troldkvinde — men af den gode slags”.

”Gud give, hun da kunne trylle det sind tilbage hos dig, som skinnede dig ud af øjnene for tre år siden!” — sagde Jørgen; — ”det var en kosteligere skat, end al den skønhed og kolde klogskab, du nu glæder dig over og beundres for”. Hans stemme bævede, og der stod tårer i hans øjne. Uden at vente på svar, hilste han den skønne Thora og steg til hest. — Han havde aldeles opgivet embedsvejen for at dyrke malerkunsten, som han så tidligt havde haft lyst og talent til, og han greb nu en lejlighed, der tilbød sig til en udenlandsrejse. I hele tre år hørte familien på parcellen aldeles intet til ham.

I disse tre år foregik der en mærkelig forandring med Thora. Gensynet af hendes barndoms legekammerat og deres så godt som opløste forhold havde stemt hende sørgmodigt. Allerede som barn havde hun været forelsket i ham, og for hans skyld var det, hun så inderlig havde ønsket at blive smuk. Hin dag, da han så hende i hendes største skønhed, havde han bitterlig krænket hendes selvfølelse, og hun havde følt sig næsten fjendtlig stemt imod ham. Hans sidste bevægede ord til hende og hans tilståelse om den hemmelige kærlighed, han havde bevaret for hende fra hun var halvvoksen og så inderligt styg, havde rørt hende. Næppe var han bortrejst, før den længe indslumrede lidenskab fra hin første drømmende ungdomstid med fordoblet heftighed og styrke kom tilbage.

Uden at røbe denne følelse for noget menneske, nærede hun den nu, til den beherskede alle hendes tanker, og med den kom hin stemning tilbage, hvori begærligheden efter en skøn ansigtsform havde kastet hende ind i den forestillingshvirvel, der endte med feberfantasier og en hidsig sygdom. Fantasilivet fra hin legemlige og åndelige udviklingsperiode dukkede nu friskt og fornyet op i hendes sind. Blandt flere billeder i hendes værelse stod der en god afstøbning i formindsket størrelse af Thorvaldsens dåbsengel, som man så ofte havde smigret hende med, at hun lignede. I en skuffe havde hun forvaret det portræt, som fætter Jørgen havde tegnet af hende for tre år siden. Dette tog hun nu frem og sammenlignede det både med dåbsenglens ansigt og med sit eget spejlbillede. Hvad formernes skønhed, renhed og harmoni angik, havde det vel betydelige mangler og havde ikke den fjerneste lighed med det ideale kunstværk, hvorimod det besad en fjern, men umiskendelig lighed med grundformerne i hendes nuværende ansigt. Den mangel på forhold og harmoni, det fornemmelig led af, var dog så betydelig formindsket ved det naive, uskyldige, livlige og følelsesfulde udtryk, en

kærlig opfattelse havde lagt deri, at det nu næsten behagede hende mere end hendes nærværende, smukt dannede ansigt. Under denne sammenligning mellem hendes barneansigt og hendes nærværende udseende var det hende som barndomslivet genfødtes i hendes indre, og selv hvad hun anså for drømme og fantasier fra hin tid, blev hende atter virkeligt. Hun huskede på sin gudmoder og hendes eventyr; hun syntes igen at se hendes bolig i skoven, med humlerankerne om muren og de smukke roser og liljer i den lille månelyse have; hun så stuen med alkoven og bordet med den hemmelighedsfulde bog; hun så det blanke messingfad med det hvide sand og de gådefulde tegn i sandet, hvori hun lagde sine små fingre; hun så lysglimtet og følte ligesom på ny den elektriske prikken i fingrene, som da hun udsagde hin mægtige ånds navn, der skulle give hende tryllemagt. Uvilkårligt betragtede hun sine fingre og begyndte, med billedet af sit barneansigt for sig, at berøre sit ansigt for spejlet, ligesom for at give det noget af det tabte udtryk tilbage. Formerne rørte hun dog ikke ved; de syntes hende virkelig smukke, men kun kolde og udtryksløse. At det kun var ved solens opgang eller nedgang, de fortryllede fingre havde magt, syntes hun at have glemt, og uden at agte på tiden, gentog hun ofte uvilkårlig, når hun var ene, hin modellerende berørelse især af trækkene om hendes mund.

En formiddag, som hun sad ved denne syssel, blev hun overrasket ved et besøg af præsten, der havde konfirmeret hende. Han trådte beskeden tilbage, i den tanke, at hun endnu sad ved sit toiletbord. Den forlegenhed, hvormed hun rejste sig og bad ham blive, og den hast, hvormed hun skjulte det lille portræt i sin spejlskuffe, så vel som den besynderlige syslen med hendes ansigt, som han havde overrasket hende i, bragte ham på den formodning, at hun havde sminket sig. Uden dog at ville lade sig mærke dermed, vidste han efter nogle indledende bemærkninger, i anledning af Thorvaldsens dåbsengel, at bringe samtalen hen på forholdet mellem den indre og ydre skønhed. Han bemærkede, hvorledes udtrykket i de blotte former, selv uden farve, kunne indeholde den højeste skønhed, når formen udsprang af en tilsvarende skøn ide. I den overbevisning, at forfængelighed var hendes hovedfejl, og at hun med sit klare blik måske kun behøvede at se det, for med sin kraftige vilje at bekæmpe denne fejl, vidste han således at lede hendes tanker, at det til sidst blev hende selv og ikke ham, der klarest udviklede sandheden af den indre åndelige skønheds nødvendighed, som betingelse for den ydre, hvor den med liv og sandhed skulle tiltale menneskehjertet. Hun var imidlertid for klog til, ikke at have mærket hans hensigt, og han havde ikke haft finhed nok til aldeles at skjule sin mistanke.

”De anser mig for uhyre forfængelig, og dertil har De haft ret!” — sagde hun pludselig med et gennemtrængende blik. — ”De troede, jeg sminkede mig” — vedblev hun med et smil, medens hun dyppede et hvidt klæde i vand og lod det glide over sine blomstrende kinder, uden at det berøvede dem det mindste af deres friske farve — ”se, deri tog De fejl; men hør dog også, hvad jeg var forfængelig nok til at skjule for Dem” — her fremtog hun det lille portræt — ”se! så styg — eller om De vil — så smuk var jeg for nogle år siden. — Jeg falder undertiden i tanker derover og bilder mig da ind, jeg forstår billedhuggerkunsten på en egen måde og kan tilbagegive mit ansigt det udtryk, det har tabt; men det er kun en barnagtig erindring fra eventyrverdenen. Nu ser jeg klart, hvad jeg dog altid dunkelt fornam: Der er en indre maler og billedhugger i os, ligesom der er en indre læge og præst, om jeg så må sige. — Det er ikke første gang denne tanke påtrænger sig mig” — vedblev hun og fremtog en bog, hvori hun havde afskrevet en del sange og digte, der til forskellige tider havde tiltalt hende, og hvori hun tillige af og til havde nedskrevet en eller anden bemærkning, som hun ikke ville glemme. ”Se her, hvad jeg for nogle dage siden nedskrev, efter at jeg i flere uger havde følt mig højst ulykkelig! Jeg havde glemt det igen, da De her overraskede mig i mine barnagtige, næsten sindsforvirrende forsøg på at ændre det mig så forhadte udtryk i mit ansigt”. — Hun rakte ham bogen, og han læste: ”Det billede af vor sjæl, den lægedom for vort hjerte, den inderlige tro og den salighed, vort eget skjulte inderste væsen, ved en højere guddommelig kraft, skaber eller tilegner sig og uddanner i vort indre, det kan først give vort ydre åsyn sandt liv og skønhed — det kan først lægge udtryk i vort blik og sandhed i vor tale og salighed i smilet om vore læber”. Han rakte hende bogen tilbage med et deltagende blik. ”Det er virkelig” — sagde han bevæget — ”hvad den sjælesørger kunne have sagt Dem, som gennemså Deres inderste”.

Hun fortalte ham nu hele sit lille barneeventyr og hvorledes hun nylig havde mærket, at den attrå efter skønhed, der oprindelig udsprang af hendes sorg over andres formentlige ukærlighed, var bleven til en farlig behagesyge hos hende, og at hun derved var bleven en tom, hul maske, og havde været nær ved at tabe det dybeste og bedste, hun ejede, for prunkende kundskaber, jammerlige talenter og et skuffende behageligt ydre. Hun tilstod ham oprigtig, at hans hele konfirmationsundervisning hidtil havde været spildt for hendes hjerte, medens den alene havde sysselsat hendes tænkning. Selv da hun på kirkegulvet modtog håndspålæggelsen og bekræftede sin dåbspagt, havde det kun været hende en smuk ceremoni, der var nær ved at

kede hende; men da havde hun fundet trøst på en måde i sin salmebog, i hvis blanke bind hun havde spejlet sig. — Først fra det øjeblik, hendes fætter Jørgen havde forladt hende, måske for bestandig, var der faldet ligesom et slør fra hendes indre øje, og først da havde hun set, at hun endnu dog ejede en hemmelig skat i sit indre, som hun måtte gribe og bevare, for ikke at blive en blot smuk, men åndløs menneskelarve.

Hvad der i denne hjerteudgydelse forekom præsten besynderligst, var hendes eventyr med gudmoderen, den gamle Fru Sommerkjær, hvilket han ikke kunne anse for nogen drøm eller fantasi, da han kendte både hende og hendes bolig, der aldeles svarede til Thoras beskrivelse; han vidste også, at hin gamle kone for nogle år siden havde været henfalden til læsning af magiske skrifter og troet sig i besiddelse af den såkaldte lyse magi, der ved gode ånders hjælp vil foretage mirakuløse gerninger. I den senere tid havde hun opgivet dette sværmeri og selv fået skrupler derover, medens hun havde læst i en af sine hemmelige bøger, at der kunne blande sig virkelig trolddom dermed, og at dæmoner og onde ånder kunne skuffe den oprigtigste sjæl, der dyrkede magien, så snart man udstrakte sine ønsker om en højere naturs indvirkning til de ydre og verdslige ting. Om sin sammenkomst med Thora havde hun dog aldrig betroet præsten noget; men hun havde haft en ængstelig samtale med ham om sin kære guddatter, kort efter at hun havde set hende på hendes konfirmationsdag i kirken.

Den forandring, der efterhånden foregik i Thoras indre, røbede sig påfaldende i hendes hele adfærd og behagede kun lidet hendes forældre, der havde en heftig gru for enhver åndelig bevægelse hos hende og ofte frygtede for, at den sindsforvirrelse, de for nogle år siden troede at have bemærket hos hende, nu i en anden skikkelse ville komme tilbage. Hun fandt ikke mere smag i det selskab og den underholdning, hvori hun i de sidste år havde glimret. Man overraskede hende ofte med forgrædte øjne, uden at hun ville sige nogen grund dertil, og når hendes ungdommelige natur ytrede sig i lunefuld skæmt, var det mere humoristisk end vittigt. Der skjulte sig ofte en vemodig følelse og inderlig medlidenhed med hende selv og andre i hendes muntreste indfald, og det meste af hvad hun før, med den lidt flove, fjasende ungdom i omegnen, havde fundet morsomt, var nu det eneste, som hun ret kunne have lyst til at se i et latterligt lys. De bøger, hun nu helst læste, var som oftest af en aldeles modsat ånd og tendens, end hvad der før havde underholdt hende. Musikken elskede hun mere, end tilforn; men hun dyrkede den nu helst i enrum. Der kom nu toner fra hendes fortepiano og hendes bryst, som med et langt friere og stærkere udtryk, end hvad hun

nogensinde ytrede med ord, røbede en dybt bevæget sjæl og en dæmpet, tilbagetrængt lidenskabelighed.

Det dybere blik i hendes eget indre og den omhu for at udvikle den sande, højere natur i sig, som først var fremkaldt ved hendes tilbagevendte barndomskærlighed og i førstningen havde knyttet sig til ønsket om det ædlere og højere udtryk i hendes ansigt, som fætter Jørgen havde savnet — denne fremkaldelse af hvad hun kaldte sin indre læge, billedhugger og maler, blev efterhånden så mægtig og så frigjort fra ethvert hensyn på hendes ydre skikkelse, at hun næsten aldrig mere betragtede sit ansigt i spejlet. Hun havde endog fået en vis gru derfor, som noget dæmonisk og forvildende, uagtet hun selv smilede over det, som en levning af hendes barndomsovertro. En omstændighed var indtruffet, som uvilkårlig bestyrkede hende i denne forestilling. Hun havde nogle gange troet at se et lysglimt bagved sig, når hun spejlede sig, og hun havde troet, at det lynede, uagtet ingen andre ville have lagt mærke dertil — og da havde hun altid tillige fornummet en besynderlig sitren i de tre forreste fingre på hendes højre hånd. Hun havde i nogen tid i disse fingre følt en smerte, der af lægen betragtedes og behandledes som noget rheumatisk; men Thora kunne ikke tilbageholde den forestilling, at det magiske kunststykke, der i hendes barndom var foretaget med disse fingre — og som hun ikke længere kunne anse for en drøm eller feberfantasi — muligen kunne stå i forbindelse dermed, og at denne lidelse kunne være følgen af et indgreb i en naturhemmelighed, der lå udenfor det tilladtes grænser i denne vor tilværelses sfære. Hun havde ofte tænkt på at besøge sin gamle gudmoder i skovhuset, for at tale med hende derom; men hun havde dog altid udsat dette besøg af en uvilkårlig frygt for at inddrages for dybt i den forestillingskreds om de magiske kræfter, der engang havde haft en så forvirrende indflydelse på hendes fantasi.

Smerten i fingrene tiltog imidlertid i høj grad; de opsvulmede, og, efter mange mislykkede forsøg på at helbrede dem, erklærede lægen en dag, at der var benedder[1] og nu tillige koldbrand i dem, og at der var ingen redning for hendes liv, hvis ikke alle tre fingre inden 24 timer blev afsatte.

Bekymringen var stor i familien; men Thora fandt sig i det med en mageløs resignation. Det var ved påsketiden i det tredie år efter hendes konfirmation. Hun gik nu i sit nittende år og var, såvel for sin skønhed, som endnu mere for sin usigelige elskværdighed og mildhed, næsten tilbedt af enhver, der kendte hende. Ulykken med hendes fingre havde vakt almindelig deltagelse. Alle havde villet give råd, og der var også blevet talt om, at lade

[1] ɔ: Benædder; kronisk benbetændelse, der langsomt fortærer knoglerne

hente en såkaldt klog kone, som ofte havde helbredet farlige og af lægerne opgivne benskader, men som i de sidste år havde afholdt sig derfra, enten af religiøse skrupler, som nogle påstod, eller af frygt for at forfølges som kvaksalverske og mistænkes af almuen for hekseri og trolddom. Hun havde aldrig taget betaling for sine mirakelkure, og hun rostes af alle for sit fromme levnet. Denne kloge kone var Thoras gudmoder. Ved lægens erklæring om den nødvendige operation, rådede man atter til at søge hjælp hos denne kone, og Thoras forældre med hele familien ville have bud til hende.

”Nej, nej!” — udbrød Thora heftigt og bestemt, da hun hørte hvad man havde for. — ”Jeg har nu ikke set gudmoder i seks år. Som barn havde jeg stor glæde af hendes eventyr, og det indtryk, hun gjorde på mig, den eneste gang jeg synes, at jeg har besøgt hende, glemmer jeg aldrig. Men jeg ved, hun befatter sig ikke mere med disse hemmelighedsfulde kunster — og jeg er selv bange for dem. Lad i Guds navn lægen komme i morgen tidlig og foretage det nødvendige”.

Det var hen ad aften. Thora var gået til sengs og led frygteligt; men hun klagede ikke. Der var en fred og mildhed udbredt over hendes ansigt, som gav det et næsten forklaret udtryk — og man frygtede for hendes liv. Kort før solnedgang holdt der en vogn for døren. Man troede, det var lægen, der for en time siden havde forladt den syge, og som nu allerede kom med sine instrumenter for at foretage operationen. Man ilede spændt og forskrækket ud for at modtage ham. Men det var ikke lægen; det var en smuk, gammel kone, der steg ud af vognen med en lille kasse under armen. Hun bar en græsgrøn silkekåbe og en sort kysehat. Hendes ansigt var gennemfuret af rynker, men overordentlig fint og dannet. Hun bar et par store grønne briller og støttede sig ved en krykkestok. Det var Thoras gudmoder, den bekendte ”kloge kone”, som havde hørt det ulykkelige tilfælde med hendes guddatters hånd, og at der nu havde slået sig koldbrand til. Hun bad kun om tilladelse til at se hende og tale et øjeblik med hende i enrum inden solen gik ned.

Uden at melde hendes ankomst eller spørge om Thoras indvilligelse, lukkede de bekymrede forældre, der nu havde mere tro til den kloge kone end til lægen, den milde, gamle kone ind til Thora og lod dem være ene.

Hvad de talte sammen og hvad hun foretog sig med den syge, vidste ingen. Familien stod i spændt forventning i den næste stue. Omtrent et kvarter forløb. Solen var gået ned. Da åbnedes døren til Thoras kammer, og den gamle kone trådte ud, ledsaget af Thora selv, der bevægede den syge hånd uden smerte og under hjertelige taksigelser og omfavnelser fulgte den gamle tilvogns. ”Jeg er helbredet” — sagde hun — ”og uden alle hemmelige

kunster. Hvad jeg har brugt, skal lægen selv undersøge og bedømme. Det er de uskyldigste og simpleste ting af verden". Hun viste dem sine fingre. De var endnu kun noget røde; men svulsten var forsvundet; de var bevægelige, og hun følte ingen smerte i dem.

Glæden var stor i familien. Næste morgen tidlig kom lægen med sine instrumenter for at foretage operationen. Han så og hørte med forbavselse hvad der var sket; han undersøgte på det nøjagtigste det anvendte lægemiddel; det bestod i en simpel, uskyldig urtesaft, som han vel vidste havde medicinal virkning, men hvis anvendelse i dette tilfælde var ham ubekendt. Inden få dage var Thora fuldkommet helbredet, og rygtet fortalte nu mange eventyr om besværgelser og hemmelige kunster, hvorved den "kloge kone" skulle have udøvet denne mirakelkur.

Uagtet Thoras forsikring og lægens vidnesbyrd om det aldeles uskyldige i denne helbredelse, foranledigede dog det almindelig udbredte rygte en retslig undersøgelse, og da det under samme blev oplyst, at den såkaldte kloge kone for nogle år siden havde foretaget sig adskillige kunster og hemmelighedsfulde ceremonier, der af almuen betragtedes som trolddom, og at hun bevislig, uden tilladelse til lægepraksis, havde helbredet mange — blev hun dog dømt til en straf, der for hendes ære var højst krænkende, og — uagtet alle forbønner — måtte hun udholde nogle dages fængsel på vand og brød.

Kort efter at Thoras gudmoder havde udstået denne straf, som hun med den største mildhed og sagtmodighed fandt sig i, faldt hun i en svær sygdom, og lægen tvivlede om hendes liv. Thora sad nu dag og nat ved hendes sygeleje i den lille, hyggelige skovbolig. Det var henimod pinsen. Foråret var brudt frem med al sin herlighed; men den gamle kones livslys brændte stedse mattere. Pinsemorgen, da solen stod op, sad hun halvt oprejst i sin seng og fæstede sine stille brune øjne på Thora, som sad indslumret i lænestolen ved hendes alkove. De grønne briller lå på bordet over den åbnede Bibel, og et næsten udrundet timeglas stod blandt nogle medicinflasker ved siden. Solstrålerne spillede ligesom dansende i vindueskarmen, og dagslyset oplyste Thoras noget blege, men usigelig dejlige ansigt. "Sov sødeligt, mit kære gudbarn!" — hviskede den stille, dødblege kone og berørte sagtelig hendes ansigt og bryst. — "Gud har tilgivet dig og mig vort formastelige indgreb i hans hemmelige kræfters verden. Du var ren og uskyldig — du kom til mig, som et uvidende barn, og jeg bibragte dig i min forblindelse en kraft i din barnehånd, som jeg troede kun de rene, gode ånder kunne uddele. — Kraften kom vel fra kræfternes herre; men han tillod kun, hvad han ej ville hindre —

han gav en fristende og gøglende ånd magt til at påtage sig lysåndens skikkelse — for at prøve dig og straffe min formastelse. Dog — Vorherre ske lov og pris! — prøven bestod du, hvor farlig den så blev dig, og min straf blev det mig forundt at udstå i denne verden. Nu har vi begge sejret — dig venter et lyksaligt liv her — og mig en salig bortgang herfra. — Gud lade os begge mødes engang i hans klarheds og sandheds rige!" — Med disse ord bøjede hun sig over den slumrende pige og berørte hendes pande med sine dødblege læber. Hun greb Thoras hånd og slog et kors over de tre helbredte fingre. Derpå sank hendes hoved tilbage på lejet i alkoven; hun foldede sine hænder over sit bryst — drog et let suk og udåndede det sidste livspust med et stille smil.

I samme øjeblik åbnede Thora sine store sorte øjne og betragtede hende. Hun havde ligget i en halvt bevidst dvale og hørt hvert ord, hendes gudmoder hviskede. Hun havde fornummet med en indre sans håndspålæggelsen over sit ansigt og bryst; hun havde følt den kære gudmoders afskedskys på sin pande og det sagte lille tryk af hendes hånd, medens hun følte en sitren i de tre helbredte fingre og klart var sig bevidst, at de blev velsignede. Nu kunne hun først røre sine lemmer; hun rejste sig stille og så på den bortslumredes ansigt, som nu en solstråle fra vinduet ligesom omgav med en glorie, medens det sidste spor af åndens flugt svævede hen over det og gav det et saligt udtryk af fred og himmelsk glæde.

"Gud glæde evigt din sjæl, fromme gudmoder!" — hviskede Thora og knælede ved hendes leje, medens milde vemodstårer randt ned over hendes nøddebrune kinder.

Hun lå endnu i denne stilling ved den dødes leje, da hun bemærkede en lyd af hviskende stemmer omkring sig. Det var hendes forældre, der sagte var trådt ind tillige med lægen og en fremmed ung mand, der mest af alle syntes greben af den stille, højtideligt skønne gruppe ved alkoven. — Det var fætter Jørgen, der som en duelig kunstner var kommen hjem fra sin udenlandsrejse og forgæves havde søgt Thora hos forældrene. Efter hvad han hos dem og alle havde erfaret om hende, måtte hun være bleven til en sand engel, der selv var skønnere end hint herlige kunstværk, man engang havde lignet[1] hende med. Nu, da han så hende i denne stilling og så hendes ansigt oplyst af den stigende pinsesol — svimlede det for hans øjne, og han syntes at se et billede fra en højere verden.

Deres møde ved den fromme gudmoders dødsseng var et stille, men inderligt favntag. Da de næste St. Hansaften kørte til kilden i skoven — gik

[1] ɔ: Sammenlignet

de om aftenen, som et lykkeligt nygift ægtepar, til gudmoderens skovbolig, for at se hvorledes dens nye beboerinde, en søster til den afdøde, efter løfte lod alting stå der i samme orden og på samme sted, som i den gode gamles tid. Humlerankerne snoede sig som før om muren. Roserne og liljerne duftede atter drømmende i måneskinnet. Den gamle hvide kat lå og snurrede på dørtærskelen. Alkoven med det grønne forhæng stod på samme sted og bordet midt i stuen; men der lå ingen hemmelighedsfulde magiske bøger på bordet. — Den opslagne bibel lå der med gudmoders grønne briller over det sted, hun sidst havde læst — og det udrundne timeglas var omslynget med en frisk krans af skovanemoner.

≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈